

# WYROK

## W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Sylwia J. Łuczak

Protokolant: sek. sąd. Agnieszka Pielak

po rozpoznaniu w dniu 22 listopada 2016 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa H. W., A. W. (1), małoletniej A. W. (2) reprezentowanej przez przedstawicielkę ustawową H. W. przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę zadośćuczynienia w kwotach: 128 000 zł z odsetkami, 117 500 zł z odsetkami i 117 500 zł z odsetkami

1. **zasądza od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz H. W. tytułem zadośćuczynienia kwotę 66 500 (sześćdziesiąt sześć tysięcy pięćset) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 29 listopada 2016 r. do dnia zapłaty,**
2. **zasądza od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz A. W. (1) tytułem zadośćuczynienia kwotę 49 000 (czterdzieści dziewięć tysięcy) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 13 października 2014 r. do dnia zapłaty,**
3. **zasądza od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz A. W. (2) tytułem zadośćuczynienia kwotę 45 500 (czterdzieści pięć tysięcy pięćset) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 13 października 2014 r. do dnia zapłaty,**
4. **umarza postępowanie w zakresie roszczeń A. W. (1) i A. W. (2) o zapłatę zadośćuczynienia w wysokości po 8 000 (osiem tysięcy) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od 13 października 2014 r. do dnia zapłaty – wobec cofnięcia pozwu ze zrzeczeniem się roszczenia w tym zakresie,**
5. **w pozostałym zakresie powództwa H. W., A. W. (1) i A. W. (2) oddala,**
6. **zasądza od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz H. W. kwotę 660,57 zł (sześćset sześćdziesiąt złotych pięćdziesiąt siedem groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu,**
7. **zasądza od A. W. (1) na rzecz Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 600,43 zł (sześćset złotych czterdzieści trzy grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu,**
8. **zasądza od A. W. (2) na rzecz Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 815,99 zł (osiemset piętnaście złotych dziewięćdziesiąt dziewięć groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu,**
9. **nakazuje pobrać ze świadczenia zasądzonego na rzecz H. W. w punkcie 1. sentencji wyroku - na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 3 105,68 zł (trzy tysiące sto pięć złotych sześćdziesiąt osiem groszy) tytułem kosztów sądowych poniesionych tymczasowo z sum Skarbu Państwa,**

10. ***nakazuje pobrać ze świadczenia zasądzonego na rzecz A. W. (1) w punkcie 2. sentencji wyroku - na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 3 973,72 zł (trzy tysiące dziewięćset siedemdziesiąt trzy złote siedemdziesiąt dwa grosze) tytułem kosztów sądowych poniesionych tymczasowo z sum Skarbu Państwa,***

11. ***nakazuje pobrać ze świadczenia zasądzonego na rzecz A. W. (2) w punkcie 3. sentencji wyroku - na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 4 177,08 zł (cztery tysiące sto siedemdziesiąt siedem złotych osiem groszy) tytułem kosztów sądowych poniesionych tymczasowo z sum Skarbu Państwa,***

12. ***nakazuje pobrać od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 8 839,77 zł (osiem tysięcy osiemset trzydzieści dziewięć złotych siedemdziesiąt siedem groszy) tytułem kosztów sądowych poniesionych tymczasowo z sum Skarbu Państwa.***

***Sygn. akt XXV C 108/15***

## UZASADNIENIE

Pozwem z 03 marca 2015 r. (data nadania przesyłki pocztowej; k. 2-34) H. W., A. W. (1) i A. W. (2) reprezentowana przez przedstawicielkę ustawową H. W. (k. 167 – zezwolenie sądu opiekuńczego) wystąpiły przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

z żądaniem zapłaty tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę będącą skutkiem naruszenia dóbr osobistych w postaci więzi rodzinnych odpowiednio kwot:

- 1) 128 000 zł dla H. W.,
- 2) 117 500 zł dla A. W. (1),
- 3) 117 500 zł dla A. W. (2)

wraz z odsetkami ustawowymi od 13 października 2014 r. do dnia zapłaty,

4) oraz o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwotach po 3 600 zł.

Strona powodowa podała, iż swoje roszczenia wywodzi ze zdarzenia drogowego z 02 sierpnia 2004 r. w którym śmierć poniósł mąż/ojciec powódek. W następstwie tego traumatycznego przeżycia powódki poniosły krzywdę z powodu zerwania więzi rodzinnych łączących ich ze zmarłym tragicznie M. W. (art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c.).

Postanowieniem z 29 kwietnia 2015 r. (k. 112-113 oraz k. 114) Sąd zwolnił A. W. (2) i A. W. (1) od kosztów sądowych w całości.

H. W. została zwolniona od kosztów sądowych w części, a mianowicie od każdorazowych opłat sądowych ponad kwotę 1 000 zł.

W odpowiedzi na pozew z 01 lipca 2015 r. (k. 127-141), pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódek na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwana podważyła wywiedzione przez powódki roszczenia zarówno co do zasady jak i wysokości. Podniosła zarzut przyczynienia się poszkodowanego do wypadku. Negowała także podstawy prawne zgłoszonych roszczeń, podnosząc, iż możliwość przyznania zadośćuczynienia za zerwanie więzi rodzinnych najbliższym członkom rodziny

poszkodowanego jest możliwa dopiero wraz z wprowadzeniem do polskiego systemu prawnego art. 446 § 4 k.c., który w niniejszym postępowaniu nie może mieć zastosowania ze względu na datę przedmiotowego zdarzenia drogowego. Z ostrożności procesowej pozwana wskazywała również, iż ustalając wymiar zadośćuczynienia, Sąd winien wziąć pod rozwagę także przyznane powódkom kwoty w toku postępowania likwidacyjnego oraz postępowania karnego. Zakwestionowano także daty odsetek ustawowych od zasądzonych kwot, podnosząc, iż winny one zostać przyznane od dnia wyrokowania, a wysokość kosztów zastępstwa procesowego, winna wynosić po 3600 zł.

A. W. (1) i A. W. (2) na rozprawie w dniu 22 listopada 2016 r. (k. 293) cofnęły powództwo wraz ze zrzeczeniem się roszczenia w zakresie kwot po 8 000 zł tytułem zadośćuczynienia.

Strony zgodnie wniosły o przyjęcie przyczynienia się M. W. do powstania szkody na poziomie 30%.

Do momentu zamknięcia rozprawy strony podtrzymywały swoje stanowiska (oświadczenia stron zawarte w protokole rozprawy 05 maja 2016 r. – k. 222, oświadczenia stron zawarte w protokole rozprawy z 22 listopada 2016 r. – k. 293 i 294v).

### **Sąd ustalił, co następuje.**

W dniu 02 sierpnia 2004 r. w Z., na skutek niezachowania należytej ostrożności i nieustąpienia pierwszeństwa przejazdu przez M.J. - kierującego samochodem osobowym marki O. (...) o nr rej. (...), posiadającego polisę ubezpieczeniową OC w pozwanym Towarzystwie (...) – pojazdowi marki F. (...) o nr. rej. (...) kierowanemu przez M. W., doszło do zderzenia obu pojazdów.

W wyniku zderzenia, pojazd kierowany przez M. W. przewrócił się przygniatając M. W., który wobec niezapięcia pasów bezpieczeństwa wypadł z samochodu i został nim przygnieciony. W następstwie doznanych obrażeń ciała M. W. poniósł śmierć na miejscu zdarzenia.

M. W. przyczynił się do powstania szkody w 30%.

(bezsporne; notatka urzędowa o zdarzeniu drogowym wraz ze szkicem sytuacyjnym – k. 1,2,3 akt VIII K 1643/04, protokół miejsca oględzin wypadku drogowego – k. 4-5 akt VIII K 1643/04, protokół oględzin pojazdu marki F. (...) – k. 6-7 akt VIII K 1643/04, protokół oględzin pojazdu marki O. – k. 8, protokół oględzin zwłok M. W. – k. 10-11, k. 44-46 akt VIII K 1643/04, dokumentacja fotograficzna miejsca zdarzenia – k. 60-68, protokół przesłuchania św. W. K. – k. 73-74 akt VIII K 1643/04, protokół przesłuchania św. W. J. – k. 75-76 akt VIII K 1643/04, dokumentacja fotograficzna – k. 113-114 akt VIII K 1643/04, protokół przesłuchania podejrzanego – k. 105-106 akt VIII K 1643/04 – kopie ww. dokumentów [w] kopertach – k. 172 i 177, informacja Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego - k. 156-159, odpis wyroku z 01 marca 2006 r. VIII K 1643/04 – k. 51-52, odpis skrócony aktu zgonu – k. 68, odpis z KRS pozwanej – k. 54-66).

M. W. był mężem H. W. oraz ojcem 12-letniej ówczasnie A. W. (1) i 4-letniej A. W. (2) (bezsporne; odpisy skrócone aktów urodzenia – k. 69-70, odpis skrócony aktu zgonu – k. 68).

Małżeństwo H. W. ((...) lat) z M. W. ((...)lata) zawarte w 1993 r. było udane, więzi rodzinne prawidłowe. Małżonkowie wraz z dziećmi zamieszkiwali wraz z rodzicami M. W.. Małżonkowie i dzieci spędzali wspólnie czas, odwiedzali znajomych, wyjeżdżali wraz z córkami na wakacje.

Śmierć męża wstrząsnęła H. W.. Będąca (...) H. W. nie mogła poradzić sobie z tą stratą i przebywała w okresie od 01 września 2004 r. do 30 listopada 2004 r. na urlopie zdrowotnym z powodu ciężkiej depresji i niemożności wykonywania pracy zawodowej. W związku ze stanem psychicznym towarzyszącym procesowi żałoby, H. W. podjęła leczenie farmakologiczne pod opieką lekarza pierwszego kontaktu. Przez okres około miesiąca, H. W. w opiece nad dziećmi pomagała siostra J. G., będąc dla niej także wsparciem duchowym.

H. W. otrzymała także pomoc od teściów oraz szwagra G. W.. W przypadku tej powódki proces żałoby związany był z obniżeniem nastroju i wycofaniem się z więzi interpersonalnych. Pogorszeniu uległy także stosunki z rodzicami M. W., którzy mimo to wspierali i w dalszym ciągu wspierają powódki, także finansowo.

H. W. w dalszym ciągu odczuwa obciążenie emocjonalne związane z doznaną stratą.

Dynamika zmian w stanie psychicznym powódki stanowi przesłankę do wdrożenia konsultacji, a następnie adekwatnego wsparcia psychoterapeutycznego, co może przyczynić się do poprawy jakości jej życia.

Powódka w dalszym ciągu pracuje zawodowo, odbudowuje zerwane stosunki towarzyskie. Osiąga miesięczne dochody na poziomie (...) zł netto.

A. W. (1) w następstwie śmierci ojca poddana była oddziaływaniu silnych, przewlekłe działających czynników stresowych, związanymi z intensywnie przeżywaną przez matkę reakcją żałoby oraz zmianami w systemie rodzinnym. A. W. (1) została obciążona nowymi obowiązkami domowymi związanymi m.in. z opieką nad młodszą siostrą. Konfrontacja z faktem śmierci ojca, doświadczenie straty osoby znaczącej dla systemu rodzinnego, dokonywały się w dłuższym przedziale czasowym.

Powódka ukończyła studia (...), mieszka w W., gdzie pracuje na pół etatu osiągając miesięczne dochody w wysokości (...)zł netto.

Przed A. W. (2), informację o śmierci jej ojca ukrywano przez okres około 2 lat. Powódka nie była obecna na pogrzebie ojca. Konfrontacja z faktem śmierci M. W. oraz pełne opracowanie poznawcze i emocjonalne doświadczenia straty osoby bliskiej dla 4-letniej wówczas A. W. (2) było niemożliwe. Doświadczenie straty ojca miało znaczący wpływ na system rodzinny powódki, pozostający w kontekście obciążenia emocjonalnego przeżywanym przez H. W. procesem żałoby. Proces psychicznego opracowania doświadczenia straty ojca, przebiegał w dłuższym okresie czasu.

Powódka uczęszcza obecnie do technikum (...). Prowadzi wspólne gospodarstwo z matką, pozostając na jej utrzymaniu (dokumentacja fotograficzna – k. 71, zwolnienie lekarskie – k. 195, dokumentacja medyczna – k. 198, 203-215, oświadczenia o stanie rodzinnym i majątku – k. 38-50, św. J. G. – k. 218-219, św. G. W. – k. 220-222, zeznania w charakterze strony H. W. – k. 239-293v, zeznania w charakterze strony A. W. (1) – k. 293v-294, zeznania w charakterze strony A. W. (2) – k. 294, łączne opinie biegłych sądowych: psychologa klinicznego T. G. i psychiatry E. S. – k. 242-266).

Decyzją z 22 grudnia 2004 r. pozwana przyznała na rzecz H. W. kwotę 10 000 zł tytułem odszkodowania, zaś na rzecz A. i A. W. (2) kwoty po 20 000 zł z tego tytułu (decyzja - k. 67).

Wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy–Mokotowa w W. z 01 marca 2006 r. sygn. akt VIII K 1643/04, M.J. uznany został za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu zabronionego (art. 177 § 2 k.k.). Sąd na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądził od M.J. na rzecz H. W., A. W. (1) i A. W. (2) solidarnie kwotę 20 000 zł tytułem odszkodowania. Należność ta nie została wyegzekwowana od M. J. (odpis wyroku z 01 marca 2006 r. VIII K 1643/04 – k. 51-52, protokół rozprawy z 01 marca 2006 r. – k. 178 akt VIII K 1643/04. zeznania w charakterze strony H. W. – k. 239-293v).

Pismem z 05 września 2013 r. powódki zgłosiły pozwaną szkodę na osobie oraz wezwały pozwanego do zapłaty tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w wyniku śmierci M. W. kwot po 160 000 zł wraz z odsetkami ustawowymi w przypadku zwłoki w zapłacie tychże świadczeń.

Do wezwania załączono fotografie rodzinne, głównie ojca z córkami. Pozwana odebrała powyższe wezwanie w dniu 12 września 2013 r. (zgłoszenie szkody – k. 73-92, zpo – k. 72, załączone akta szkody).

Decyzją z 23 października 2014 r. pozwana, na podstawie art. 448 k.c., przyznała A. W. (1) oraz A. W. (2) świadczenia w wysokości po 15 000 zł. Kwoty te zostały pomniejszone o 30% z uwagi na przyczynienie się poszkodowanego do powstania szkody.

Powódkom wypłacono tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę kwoty po 10 500 zł (bezsporne; pisma z 23 października 2014 r. – k. 94-95).

Pozwana odmówiła uznania roszczeń z tytułu zadośćuczynienia H. W. po śmierci bliskiego członka rodziny, wskazując, iż nie wykazała silnych więzów łączących ją z poszkodowanym. W uzasadnieniu podano, iż H. W. nie ustosunkowała się do pisma pozwanej, zawierającego prośbę o przesłanie udokumentowania potwierdzającego ścisłą więź łączącą poszkodowanego i osobę występującą z roszczeniem (bezsporne; pismo z 23 października 2014 r. – k. 93).

**Powyższe Sąd ustalił** na podstawie uprzednio powołanych oryginałów, kopii i odpisów dokumentów, prywatnych, urzędowych, załączonych do akt niniejszej sprawy, znajdujących się także w nadesłanych przez pozwaną aktach szkody oraz aktach postępowania karnego – VIII K 1643/04. Dokumenty te nie były podważane przez żadną ze stron, ich wiarygodność nie budziła także zastrzeżeń Sądu.

Czyniąc ustalenia faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, Sąd oparł się również na bezspornych twierdzeniach stron w szczególności w zakresie przebiegu, przyczyn i skutków zdarzenia drogowego z 02 sierpnia 2014 r., w tym stopnia przyczynienia się M. W. do powstania szkody.

Oceniając zeznania przesłuchanych w sprawie świadków – J. G. (k. 218-219) oraz G. W. (k. 220-222) Sąd nie dopatrył się w nich żadnych nieścisłości bądź sprzeczności z pozostałym materiałem dowodowym. Zdaniem Sądu były one spontaniczne i szczere. Zeznania ww. świadków logicznie i spójnie nakreślały reakcję powódek na śmierć M. W., przebieg i intensywność przeżywanej przez nie żałoby, piętno, jakie odcisnęła na nich tragiczna śmierć męża i ojca.

Sąd dał wiarę także zeznaniom przesłuchanych w charakterze stron: H. W. (k. 293-293v), A. W. (1) (k. 293v-294) i A. W. (2) (k. 294). Uznać je należało za logiczne, szczere, znajdujące potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym.

Sąd nie miał również zastrzeżeń do sądowych opinii psychologiczno-psychiatrycznych sporządzonych przez biegłych sądowych E. S. i T. G..

Zostały one opracowane w sposób ogólnie przyjęty dla tego typu opinii przez osoby bezstronne, posiadające odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie. Zawierają czytelne uzasadnienie, przywołanie okoliczności faktycznych, na podstawie których skonstruowano ich finalne wnioski w zakresie więzi emocjonalnych łączących powódki z mężem/ojcem, poziomu negatywnych emocji wywołanych nagłą śmiercią M. W., skutków tego zdarzenia na stan emocjonalny i samopoczucie powódek.

Ich wydanie poprzedzone zostało także osobistym badaniem powódek.

Opinie zostały sporządzone w sposób fachowy, pozwalający osobie nie posiadającej wiedzy specjalnej odtworzenie procesu myślowego biegłych sądowych.

Powódki cofnęły przy tym wniosek dowodowy zawarty w piśmie z 30 sierpnia 2016 r. o przeprowadzenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłych sądowych odnośnie A. W. (2) (k. 285).

Złożone opinie nie były kwestionowane przez żadną ze stron.

**Sąd zważył, co następuje.**

Wywiedzione powództwa zasługiwały na częściowe uwzględnienie.

W niniejszym postępowaniu nie budziła wątpliwości legitymacja procesowa bierna po stronie pozwanej, wynikająca z art. 822 § 1 k.c. w zw. z art. 436 § 1 k.c. oraz art. 19 § 1, 34, 35 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

Zasadniczym zarzutem podnoszonym przez pozwaną była kwestia możliwości przyznania powódkom odszkodowania za naruszenie dóbr osobistych w postaci zerwania więzi rodzinnych na podstawie art. 448 w zw. z art. 24 k.c.

W ocenie pozwanej, w zaistniałym stanie faktycznym, Sąd nie miał możliwości zasądzenia zadośćuczynienia zarówno na podstawie art. 446 § 4 k.c. – ze względu na zasadę nieretroakcji ustawy i datę wypadku – jak i na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwana wskazała, że pod ochroną art. 448 k.c. nie znajdują się wszelkie dobra osobiste i że przepis ten ma charakter *lex generalis* w stosunku do norm zawartych w art. 445 k.c. i 446 § 4 k.c., które regulują w sposób kompleksowy kwestię naprawienia szkody niemajątkowej w przypadku uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, a więc w przypadku naruszenia tych szczególnych dóbr osobistych.

Norma prawna zawarta w art. 448 k.c. ma z kolei, w ocenie pozwanej, zastosowanie w przypadku naruszenia innych dóbr osobistych. Uzupełniając w tym kontekście, w odpowiedzi na pozew podniesiono, iż zasadą w prawie cywilnym jest, iż odszkodowanie z tytułu szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym przysługuje wyłącznie osobie, w którą taki czyn został wymierzony i wyjątków od tejże zasady nie należy interpretować rozszerzająco.

Tak sformułowany zarzut nie zasługuje, w ocenie Sądu, na uwzględnienie. Przepis art. 446 § 4 k.c. ma zastosowanie do zdarzeń powstałych po dacie wejścia w życie aktu prawnego jakim jest ustawa nowelizująca z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731), o czym świadczy analiza art. 5 cytowanej ustawy. W ustawie nowelizującej Kodeks cywilny brak jest jakichkolwiek przepisów intertemporalnych, które stanowiłyby o możliwości stosowania wprowadzonej regulacji do zdarzeń zaistniałych przed wejściem w życie ustawy. W niniejszej sprawie, wypadek, w którym zginął mąż/ojciec powódek miał miejsce w dniu 02 sierpnia 2004 r., a zatem przed dniem wejścia w życie ustawy wprowadzającej do Kodeksu cywilnego art. 446 § 4 k.c.

Zarzut sprowadzający się, w ocenie pozwanej, do niemożności zasądzenia zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. w sytuacji, gdy wypadek miał miejsce przed wejściem w życie przepisu art. 446 § 4 k.c., nie może się jednak ostać.

Zgodnie z treścią art. 448 k.c., w razie naruszenia dobra osobistego, sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Przepis art. 24 § 1 k.c. stanowi z kolei, że ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny chyba, że nie jest ono bezprawne.

Nie można zaprzeczyć bezprawności działania sprawcy wypadku, którego odpowiedzialność cywilną ubezpiecza pozwana. Sama pozwana nie próbowała obalić domniemania bezprawności czynu sprawcy, polegającego na spowodowaniu wypadku ze skutkiem śmiertelnym, które to zachowanie bezsprzecznie nosi znamiona bezprawnego. Sąd związany był przy tym ustaleniami, wynikającymi z wyroku sądu karnego – art. 11 k.p.c.

Odnosząc się natomiast do zagadnienia charakteru więzi rodzinnych jako dobra osobistego, należy w pierwszej kolejności zgodzić się z zapatrywaniem, iż katalog dóbr osobistych jest katalogiem otwartym. Dynamika życia społecznego i zachodzące zmiany kulturowe wymagają, ażeby zbiór ten dostosowany był do istniejących potrzeb społecznych, w tym także w zakresie ochrony więzi rodzinnych stanowiących podstawę funkcjonowania społeczeństwa. Wiąż emocjonalna łącząca osoby bliskie jest dobrem osobistym. Nie każdą więź rodzinną należy jednak

automatycznie zaliczyć do kręgu dóbr osobistych. Winna być to taka więź, której zerwanie powoduje ból, cierpienie i rodzi poczucie krzywdy.

Osoba dochodząca roszczenia na podstawie art. 448 k.c. powinna zatem wykazać te okoliczności, co – w świetle ustaleń dokonanych przez Sąd – powódki uczyniły.

Sąd dostrzega pewną rozbieżność w orzecznictwie sądów w początkowym okresie obowiązywania art. 446 § 4 k.c., do której zdaje się odwoływać strona pozwana, niemniej jednak obecnie kwestia dopuszczalności zasądzenia zadośćuczynienia za śmierć najbliższego członka rodziny w oparciu o art. 448 k.c. i art. 24 k.c. z powołaniem się na zerwanie więzi rodzinnych jako dobra osobistego, nie budzi już zasadniczych wątpliwości i jest ugruntowana. Wyrazem tego może być chociażby wyrok Sądu Najwyższego z 15 marca 2012 r. I CSK 314/11, w którym wypowiedział się on jednoznacznie, że w stanie prawnym sprzed 03 sierpnia 2008 r. spowodowanie śmierci osoby bliskiej mogło stanowić naruszenie dóbr osobistych najbliższych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c.

Prawo do życia w rodzinie i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi bowiem dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie na podstawie art. 23 i art. 24 k.c.

Sąd podziela powyższe zapatrywania i przyjmuje je za własne.

Nie mogły także ostać się zarzuty pozwanej w przedmiocie wykładni art. 34 ust. 1 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Stosownie do treści tego przepisu, z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia.

Kwestia odpowiedzialności sprawcy wypadku została przez Sąd przesądzona powyżej.

Odpowiedzialność pozwanego zakładu ubezpieczeń nie jest odpowiedzialnością za swój czyn. Jest to odpowiedzialność gwarancyjna w ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, czyli za czyn osoby ubezpieczonej, której granice wyznacza zakres odpowiedzialności ubezpieczonego, na zasadach przewidzianych przez art. 822 k.c. i art. 13 ust. 2 wspomnianej ustawy.

Pozostaje poza sporem, że ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w pozwanym Towarzystwie (...), był obowiązany do naprawienia szkody wyrządzonej ruchem pojazdu, którym się poruszał, a będącej konsekwencją śmierci męża/ojca powódek.

Brak jest podstaw do przyjęcia, że ubezpieczyciel miałby odpowiadać tylko za naruszenie dóbr osobistych, jakimi są zdrowie i życie, albowiem – jak już wcześniej wskazano – ponosi on odpowiedzialność w granicach, w jakich rozciąga się obowiązek naprawienia szkody przez sprawcę, a ten obejmuje również naprawienie szkody spowodowanej naruszeniem dobra osobistego w postaci więzi rodzinnych.

Odnosząc się zaś do kwestii wysokości zadośćuczynienia, należy wskazać, że przepisy prawa cywilnego nie precyzują żadnych kryteriów ustalania wysokości zadośćuczynienia z art. 448 k.c. i przez posłużenie się klauzulą generalną (suma odpowiednia), pozostawiają je uznaniu sądów. Z tego względu zasadnym wydaje się odwołanie do wypracowanych przez judykaturę i doktrynę zasad ustalania zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c.

Do podstawowych kryteriów należy zaliczyć rodzaj naruszonego dobra, stopień i czas trwania cierpienia psychicznego rozumianych jako ujemne przeżycia związane ze śmiercią członka rodziny, stopień zażyłości łączącej zmarłego i poszkodowanego, jakość łączącej ich więzi, wiek poszkodowanego, skutki w zakresie życia osobistego, jakie śmierć osoby najbliższej wywołała. Należy także pamiętać, że kwota zadośćuczynienia ma charakter kompensacyjny i stanowi

jednorazową rekompensatę za całą krzywdę doznaną przez osobę, której dobro zostało naruszone, a zatem sytuacja poszkodowanego występującego z żądaniem powinna być oceniona całościowo.

Oceniając rozmiar doznanej przez H. W. krzywdy, Sąd miał na uwadze, iż intensywnie przeżywała ona śmierć męża. Małżeństwo H. W. z M. W. było udane. Małżonkowie doczekali się wspólnego potomstwa, przez ponad 11 lat prowadzili wspólne gospodarstwo domowe, wychowywali dzieci. Nie stronili od kontaktów towarzyskich z innymi ludźmi, a także wspólnego spędzania wolnego czasu, zarówno na co dzień jak i wyjazdach wakacyjnych. Oboje pracowali zawodowo, ich sytuacja rodzinna i materialna była więc stabilna.

Nagła śmierć męża spowodowała, iż dotychczasowy sposób życia powódki uległ załamaniu. Powódka nie mogła poradzić sobie ze stratą bliskiej osoby, w której znajdowała oparcie w każdym aspekcie poprawnie funkcjonującej rodziny. Napięcia emocjonalne z tym związane wywołały u powódki reakcję depresyjną. Przez okres około miesiąca wymagała pomocy siostry w opiece nad dziećmi, gdyż nie była w stanie się nimi zająć.

Powódka, będąca z zawodu nauczycielką, po okresie wakacyjnym, przez kolejne trzy miesiące przebywała na zwolnieniu lekarskim z powodu utrzymujących się stanów depresyjnych po stracie męża. Po powrocie do pracy zawodowej w dalszym ciągu odczuwała emocjonalne skutki śmierci męża. Spadły na nią dodatkowe obowiązki rodzinne i wychowawcze, zaczęła stronić od towarzystwa znajomych, zaprzestała wspólnych wyjazdów z córkami na wakacje. Do chwili obecnej nie ułożyła sobie życia z innym partnerem, pozostała samotna.

Obecnie sytuacja emocjonalna i życiowa powódki pozostaje względnie stabilna. Powódce udało się wychować dzieci, z którymi nie było i nie ma większych problemów wychowawczych. Powoli odbudowuje także kontakty towarzyskie.

Powódka domagała się od pozwanej zasądzenia zadośćuczynienia na poziomie 128 000 zł. Całokształt okoliczności sprawy uzasadnia zdaniem Sądu przyznanie zadośćuczynienia za zerwanie więzi rodzinnych z M. W. na poziomie 95 000 zł. Dalej idące powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Należało bowiem mieć na uwadze, iż od śmierci męża powódki minęło ponad 10 lat. Negatywne emocje i cierpienia z tym związane nie są już tak intensywne. Powódka nie zwracała się nigdy o stałą pomoc do psychologa.

Pozostaje aktywna zawodowo, spełnia się również w roli matki. Od początku otrzymała psychiczne i finansowe wsparcie rodziny, która pomagała jej także w wychowaniu dzieci. Powódka dalej mieszka z rodzicami męża, z którymi stosunki układają się poprawnie.

Sąd zwrócił także uwagę na zachowanie powódki na sali rozpraw, które nie wskazywało, aby w dalszym ciągu powódka intensywnie przeżywała śmierć męża.

W ocenie Sądu przyznane zadośćuczynienie jest także kwotą odczuwalną ekonomicznie dla H. W., której miesięczne dochody wedle złożonego oświadczenia wynoszą (...) zł netto (wynagrodzenie za pracę – (...) zł oraz renta po mężu (...)zł). Ze względu natomiast na rozmiar doznanych cierpień, strukturę dochodów i wydatków powódki, kwota ta utrzymana jest w rozsądnych granicach, nie prowadzi do jej nadmiernego wzbogacenia.

W przypadku A. W. (1) oraz A. W. (2) należało mieć na uwadze młody wiek powódek w momencie śmierci ojca oraz możliwości percepcyjne z tym związane.

A. W. (1) w chwili wypadku ojca miała 11 lat. Wiek powódki pozwalał jej na zrozumienie zaistniałej sytuacji, emocjonalne przeżywanie straty ojca. W okresie następującym bezpośrednio po śmierci M. W. powódka poddawana była oddziaływaniu silnych, przewlekłe działających czynników stresowych związanych przede wszystkim z rekcją żalobną matki.

Doświadczenie straty osoby znaczącej dla systemu rodzinnego powódki, dokonywało się w dłuższym okresie wraz z postępującym procesem dorastania w sytuacjach, w których uaktualnia się rola ojca w poprawnie funkcjonującej rodzinie.



Natężenie i intensywność poczucia krzywdy w przypadku A. W. (1) było dużo niższe aniżeli u jej matki.

Powódka, mimo utraty ojca w młodym wieku, nie sprawiała zasadniczych problemów wychowawczych, otrzymywała dobre oceny w szkole, podjęła naukę na studiach, znalazła zatrudnienie. Stan emocjonalny i psychiczny powódki pozostaje stabilny. Powódka podejmowała w ostatnich miesiącach konsultacje psychologiczne, jednak nie przedłożyła dokumentacji medycznej, na podstawie której Sąd za pośrednictwem biegłych sądowych, mógłby ocenić ich związek ze śmiercią ojca.

Powódka wnosiła finalnie o zasądzenie zadośćuczynienia na poziomie 109 500 zł. Całokształt okoliczności sprawy uzasadnia, w ocenie Sądu - uwzględniając wypłaconą w toku postępowania likwidacyjnego kwotę 10 500 zł - przyznanie powódce zadośćuczynienia na poziomie 70 000 zł (łącznie zatem 80 500 zł).

Należało bowiem zwrócić uwagę, iż na stan emocjonalny A. W. (1) w początkowej fazie żałoby, miała w dużej mierze reakcja jej matki.

W ocenie Sądu, biorąc pod uwagę reakcję powódki na sali rozpraw, odpowiedzi na zadawane pytania, A. W. (1) zasadniczo pogodziła się ze śmiercią ojca.

Przyznana kwota jest przy tym dla powódki niewątpliwie także odczuwalna ekonomicznie, zważywszy na jej aktualną strukturę zarobków. Zdaniem Sądu, pozostaje adekwatna do poczucia krzywdy związanej z utratą możliwości obcowania emocjonalnego w życiu codziennym z ojcem.

W przypadku A. W. (2) Sąd miał na uwadze, iż jej młody wiek w chwili śmierci ojca (4 lata) nie pozwalał jej na emocjonalne doświadczenie straty osoby znaczącej, w okresie zbliżonym do dnia śmierci ojca. Powódka, ze względu na młody wiek, nie pamięta ojca.

Podobnie jak w przypadku siostry, doświadczenie straty ojca miało mniejszą intensywność i dynamikę i wiązało się przede wszystkim z wychowaniem tylko przez jednego z rodziców, co było odczuwalne przez powódkę w sytuacjach rodzinnych i społecznych, w których ujawniała się rola ojca. Powódka przeżywała jego brak, zwłaszcza w kontaktach z rówieśnikami posiadającymi oboje rodziców, przy okazji wydarzeń szkolnych, w których uwidaczniały się więzi innych dzieci z ich rodzicami.

Obecna sytuacja emocjonalna powódki pozostaje stabilna. Powódka podejmowała w ostatnich miesiącach konsultacje psychologiczne, jednak nie przedłożyła dokumentacji medycznej, na podstawie której Sąd za pośrednictwem biegłych sądowych, mógłby ocenić ich związek ze śmiercią ojca.

Okoliczności faktyczne przemawiają za przyznaniem powódce tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę związaną z utratą więzi rodzinnych z ojcem na poziomie 60 000 zł (70 500 zł przy uwzględnieniu kwoty wypłaconej w ramach postępowania likwidacyjnego). Zadośćuczynienie na poziomie 109 500 zł prowadziłoby, w ocenie Sądu, do nadmiernego wzbogacenia powódki i pozostawało nieadekwatne do rozmiaru doznanej przez nią krzywdy.

Ustalone kwoty zadośćuczynienia za doznaną krzywdę należało zweryfikować na podstawie art. 362 k.c. o ustalony między stronami, zgodny stopień przyczynienia się M. W. do powstania szkody wynoszący 30%. Sąd nie miał zastrzeżeń, co do ustaleń poczynionych w tym zakresie między stronami. Bezsprzecznie bowiem M. W. w chwili wypadku nie miał zapiętych pasów bezpieczeństwa i po zderzeniu z pojazdem, który nie ustąpił mu pierwszeństwa przejazdu, wypadł z samochodu, który następnie go przygniół prowadząc do poważnych obrażeń ciała.

Po uwzględnieniu powyższego stopnia przyczynienia się M. W. do powstania szkody, należało zasądzić od pozwanej na rzecz: H. W. kwotę 66 500 zł (95 000 x 70%); A. W. (1) kwotę 49 000 zł (70 000 x 70%), A. W. (2) kwotę 45 500 zł.

Dalej idące roszczenia nie zasługiwały na uwzględnienie.

O odsetkach ustawowych za czas opóźnienia od zasądzonych na rzecz powódek od pozwanej kwot, orzeczono mając na względzie art. 817 §1 i 2 k.p.c., art. 14 ust. 2 u.u.o. oraz art. 455 k.c.

Orzekając o odsetkach ustawowych w przypadku H. W., Sąd podzielił argumentację podnoszoną przez pozwaną.

Powódka po zgłoszeniu pozwanej szkody i wezwaniu do zapłaty, nie uzupełniła dokumentacji pozwalającej ubezpieczycielowi w ramach postępowania likwidacyjnego na weryfikację rozmiaru doznanej przez powódkę krzywdy (wypełnienie formularza poprzez odpowiedź na pytania w nim zawarte). W takiej sytuacji przyznanie powódce od zasądzonej kwoty odsetek ustawowych od 31 dnia od momentu zgłoszenia szkody, tj. od 13 października 2014 r. do dnia zapłaty, należało uznać za nieuzasadnione.

W tym stanie rzeczy o odsetkach od kwoty 66 500 zł orzeczono od dnia ogłoszenia orzeczenia w niniejszej sprawie, tj. od 29 listopada 2016 r. do dnia zapłaty.

O odsetkach ustawowych od świadczeń zasądzonych na rzecz A. W. (1) i A. W. (2), należało orzec od 31 dnia od daty zgłoszenia szkody, tj. od 13 października 2014 r. do dnia zapłaty (zgłoszenie szkody nastąpiło 12 września 2014 r.).

Sąd nie przyjął w tym zakresie koncepcji pozwanej wskazującej aby o odsetkach za opóźnienie orzec dopiero od dnia wydania wyroku w niniejszej sprawie.

Pozwana dysponował bowiem w toku postępowania likwidacyjnego materiałami pozwalającymi jej na rzetelne ustalenie wysokości szkody. Pozwana przeprowadziła wprawdzie postępowanie likwidacyjne, jednakże przyznane powódkom kwoty (po 15 000 zł minus 30% z tytułu przyczynienia się do wypadku) były rażąco niskie, zważywszy na doświadczenie zawodowe pozwanej, występującej w sporach sądowych w przypadku podobnych roszczeń zgłaszanych przez najbliższą rodzinę poszkodowanych w wypadkach komunikacyjnych.

W tym przypadku poza funkcją waloryzacyjną i kompensacyjną odsetek, należało mieć również na względzie ich wymiar mobilizujący do rzetelnej oceny zgłaszanych roszczeń przez ubezpieczycieli.

Sąd nie podzielił także argumentacji pozwanej, aby przyznane kwoty zadośćuczynienia za doznaną krzywdę pomniejszyć dodatkowo o kwoty przyznane powódkom w ramach postępowania likwidacyjnego przeprowadzonego w roku 2004 oraz świadczenia przyznanego powódkom przez Sąd Rejonowy dla Warszawy–Mokotowa w W. od sprawcy wypadku w wyroku z 01 marca 2006 r. Należało mieć bowiem na uwadze, iż był to zupełnie inny rodzaj świadczeń aniżeli dochodzone przez powódki w niniejszym postępowaniu. Przyznane im ówczesnie odszkodowania miały za zadanie zrekompensować im uszczerbek majątkowy, jaki doznały powódki w wyniku śmierci M. W..

Wobec cofnięcia powództwa przez A. W. (1) i A. W. (2) co do kwot po 8 000 zł wraz ze zrzeczeniem się roszczenia, Sąd, na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 203 § 1 i 4 k.p.c. umorzył postępowanie w zakresie kwot po 8 000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 13 października 2014 r. do dnia zapłaty.

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o dyspozycję art. 100 zdanie pierwsze in fine k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c.

Zgodnie z przyjętymi zasadami rozliczenia kosztów, strony winny ponieść koszty procesu w takim stopniu, w jakim przegrały sprawę.

Wartość przedmiotu sporu w niniejszym postępowaniu w przypadku H. W. wynosiła 128 000 zł. Powódka utrzymała się ze swoimi żądaniami w 51,95% (66 500 zł ze 128 000 zł), ulegając pozwanej w pozostałych 48,05%.

Wartość przedmiotu sporu w przypadku A. W. (1) oraz A. W. (2) wynosiła po 117 500 zł. Powódki utrzymały się ze swoimi roszczeniami odpowiednio w 41,70% (49 000 zł ze 117 500 zł) oraz 38,72% (45 500 zł ze 117 500 zł) ulegając pozwanej odpowiednio w 58,30% i 61,28%.

Na koszty poniesione przez H. W. złożyły się: uiszczona opłata sądowa od pozwu w kwocie 1 000 zł (k. 116 – kwit), opłata skarbową od dokumentu pełnomocnictwa 17 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 3 600 zł ustalone na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.

Łączne koszty po stronie powódki wyniosły 4617 zł.

Pozwana, w związku z powództwem wywiedzionym przez H. W., poniosła koszty zastępstwa procesowego w kwocie 3 600 zł w stawce wynikającej z § 6 pkt 6 ww. rozporządzenia oraz opłatę skarbową od dokumentu pełnomocnictwa 17 zł.

Dokonując stosunkowego rozdzielenia ww. kosztów należało zasądzić od pozwanej na rzecz powódki kwotę 660,57 zł ( $[4\ 617\ \text{zł} \times 51,95\%] - [3\ 617\ \text{zł} \times 48,05\%] = 2\ 398,53\ \text{zł} - 1\ 737,96\ \text{zł}$ ) tytułem zwrotu kosztów procesu.

A. W. (1) poniosła koszty zastępstwa procesowego w kwocie 3 600 zł (§ 6 pkt 6 ww. rozporządzenia) i koszty opłaty skarbowej od dokumentu pełnomocnictwa 17 zł.

Pozwana, w zakresie roszczenia wywiedzonego przez powódkę poniosła analogiczne koszty.

Dokonując stosunkowego rozdzielenia ww. kosztów należało zasądzić od A. W. (1) na rzecz pozwanej kwotę 600,43 zł ( $[3\ 617\ \text{zł} \times 58,30\%] - [3\ 617\ \text{zł} \times 41,70\%] = 2\ 108,71\ \text{zł} - 1\ 508,28\ \text{zł}$ ) tytułem zwrotu kosztów procesu.

A. W. (2) poniosła koszty zastępstwa procesowego w kwocie 3 600 zł (§ 6 pkt 6 ww. rozporządzenia) i koszty opłaty skarbowej od dokumentu pełnomocnictwa 17 zł.

Pozwana, w zakresie roszczenia wywiedzonego przez powódkę, poniosła analogiczne koszty.

Dokonując stosunkowego rozdzielenia ww. kosztów należało zasądzić od A. W. (2) na rzecz pozwanej kwotę 815,99 zł ( $[3\ 617\ \text{zł} \times 61,28\%] - [3\ 617\ \text{zł} \times 38,72\%] = 2\ 216,49\ \text{zł} - 1\ 400,50\ \text{zł}$ ) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Na koszty poniesione tymczasowo przez Skarb Państwa złożyły się:

- nieuiszczona przez powódki część opłat od pozwu: H. W. – 5 400 zł ( $128\ 000 \times 5\% - 1\ 000\ \text{zł}$ ), A. W. (1) i A. W. (2) po 5 875 zł ( $117\ 000 \times 5\%$ );
- zwrot kosztów podróży świadka J. G. (k. 229-230) po 19,63 zł ( $58,90\ \text{zł} : 3$ );
- wynagrodzenie wypłacone biegłemu sądowemu T. G. łącznie 1 736,48 zł (k. 269) przypadające na (vide: karta pracy biegłego – k. 267):
  - H. W. - 638,87 zł (analiza akt - 120,106 zł [ $360,32\ \text{zł} : 3$ ], analiza dokumentacji medycznej - 45,04 zł, badanie H. W., protokół badania – 135,12 zł, opracowanie i sporządzenie opinii na piśmie – 315,28 zł, druk opinii wraz z wysyłką akt 23,33 zł ( $70\ \text{zł} : 3$ ),
  - A. W. (1) - 548,79 zł (analiza akt - 120,106 zł [ $360,32\ \text{zł} : 3$ ], badanie A. W. (1), protokół badania – 90,08 zł, opracowanie i sporządzenie opinii na piśmie – 315,28 zł, druk opinii wraz z wysyłką akt 23,33 zł [ $70\ \text{zł} : 3$ ]),
  - A. W. (2) – 548,79 zł (analiza akt - 120,106 zł [ $360,32\ \text{zł} : 3$ ], badanie A. W. (2), protokół badania – 90,08 zł, opracowanie i sporządzenie opinii na piśmie – 315,28 zł, druk opinii wraz z wysyłką akt 23,33 zł [ $70\ \text{zł} : 3$ ]);
- wynagrodzenie wypłacone biegłej sądowej E. S. łącznie 1 182,89 zł (k. 275) przypadające na (vide: rachunek i karta pracy biegłego – k. 273-274):

a. H. W. – 404,95 zł (analiza akt – 85,25 zł [8 h x 31,97 zł : 3], badanie H. W. - 95,91 zł [3 h x 31,97 zł], opracowanie i sporządzenie opinii na piśmie - 223,79 zł [7 h x 31,97 zł]),

b. A. W. (1) – 372,98 zł (analiza akt – 85,25 zł [8 h x 31,97 zł : 3], badanie A. W. (1) - 63,94 zł [2 h x 31,97 zł], opracowanie i sporządzenie opinii na piśmie - 223,79 zł [7 h x 31,97 zł]),

c. A. W. (2) - 372,98 zł (analiza akt – 85,25 zł [8 h x 31,97 zł : 3], badanie A. W. (2) - 63,94 zł [2 h x 31,97 zł], opracowanie i sporządzenie opinii na piśmie - 223,79 zł [7 h x 31,97 zł]).

Łączne koszty po stronie Skarbu Państwa wyniosły w zakresie roszczenia:

1. H. W. – 6 463,45 zł (5 400 zł + 19,63 + 638,87 zł + 404,95 zł);

2. A. W. (1) – 6 816,40 zł (5 875 zł + 19,63 zł + 548,79 zł + 372,98 zł);

3. A. W. (2) – 6 816,40 zł (5 875 zł + 19,63 zł + 548,79 zł + 372,98 zł).

Mając na uwadze stosunek, w jakim strony uległy swoim przeciwnikom procesowym, należało na podstawie art. 113 u.k.s.c. nakazać pobranie na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie w przypadku roszczenia:

1. H. W.- od powódki kwotę 3 105,68 zł (6 463,45 zł x 48,05%), zaś od pozwanej pozostałą różnicę w kwocie 3 357,77 zł (6 463,45 zł – 3 105,68 zł),

2. A. W. (1) – od powódki kwotę 3 973,72 zł (6 816,40 zł x 58,30%), zaś od pozwanej pozostałą różnicę w kwocie 2 842,68 zł (6 816,40 zł – 3 973,72 zł),

3. A. W. (2) – od powódki kwotę 4 177,08 zł (6 816,40 zł x 61,28%), zaś od pozwanej pozostałą różnicę w kwocie 2 639,32 zł (6 816,40 zł – 4 177,08 zł).

Łączne koszty przypadające od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie wyniosły 8 839,77 zł (3 357,77 zł + 2 842,68 zł + 2 639,32 zł).

Z powołanych względów, orzeczono jak w sentencji.